

ГОНЧАРЕНКО Г. А.

Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доцент спеціальної кафедри правового забезпечення
оперативно-службової діяльності СБУ,
кандидат юридичних наук, підполковник

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Докорінні зміни в безпековому середовищі України зумовили необхідність створення якісно нової, сучасної системи забезпечення національної безпеки, важливою складовою якої повинна стати реформована Служба безпеки України (далі — СБ України). Особливої уваги, при цьому, заслуговує питання комплектування СБ України висококваліфікованими фахівцями, здатними в умовах складної соціально-політичної обстановки у державі вирішувати завдання, покладені законодавством на національну спецслужбу.

Систему професійної підготовки кадрів для потреб СБ України складають Національна академія СБ України (м. Київ) та Інститут підготовки юридичних кадрів для СБ України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків), які згідно з державним замовленням здійснюють підготовку громадян на посади осіб офіцерського складу.

Так, Національна академія СБ України є вищим військовим навчальним закладом, акредитованим та ліцензованим МОН України за статусом вищого навчального закладу IV рівня акредитації у галузі забезпечення національної безпеки, який здійснює підготовку за денною та заочною формою навчання за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) бакалавра, спеціаліста і магістра. У її складі діє сім факультетів, 26 кафедр, Центр навчально-методичної роботи, Центр наукових досліджень, аспірантура, видавництво, а також інші допоміжні підрозділи [1].

Інший статус має Інститут підготовки юридичних кадрів для СБ України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, який є військовим навчальним підрозділом системи СБ України у складі вищого навчального закладу. Основним завданням Інституту є підготовка фахівців для потреб СБ України, а також підвищення кваліфікації слідчих, керівників слідчих підрозділів та співробітників-юристів СБ України. Після закінчення навчання випускники військового навчального підрозділу Університету отримують диплом магістра (спеціальність 081 «Право»). На спеціальних кафедрах

Інституту викладаються професійно-орієнтовані навчальні дисципліни та спецкурси, серед таких — особливості досудового розслідування в органах СБ України; правове забезпечення оперативно-службової діяльності СБ України; основи забезпечення державної безпеки, контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності; тактико-спеціальна та спеціальна фізична підготовки [2].

Важливою складовою підвищення національних безпекових спроможностей, відповідно до завдань, визначених у Стратегії національної безпеки України, затвердженій Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015 та Воєнній доктрині України, затвердженій Указом Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015, є модернізація системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для сектору безпеки і оборони України за стандартами ЄС та НАТО. А кадрове забезпечення сектору безпеки і оборони, як визначається Концепцією розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженою Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016, включає оптимізацію системи вищих військових навчальних закладів та навчальних підрозділів сектору безпеки і оборони, організацію підготовки спеціалістів для потреб сектору безпеки і оборони за державним замовленням за спорідненими спеціальностями у відповідних профільних навчальних закладах незалежно від їх відомчої приналежності з отриманням у них європейського рівня освіти.

У висновках Національного інституту стратегічних досліджень за результатами аналізу системи підготовки кадрів для сил безпеки України виділено проблему, що підготовка кадрів для сектору безпеки та оборони України за часовими стандартами вищої освіти (12-тирічний цикл здобуття повної вищої освіти) не виправдано затягує процес навчання українських силовиків, не дозволяє оперативно забезпечувати сили безпеки досвідченими кадрами із практичним досвідом, є нерациональним використанням бюджетних коштів [3]. Це питання торкається всіх без виключення вищих військових навчальних закладів сектору безпеки і оборони України, в тому числі СБ України.

Окрім шляхи вирішення вказаної проблеми були окреслені академіком Тацієм В.Я., який запропонував розглянути питання стосовно додаткового запровадження в Інституті підготовки юридичних кадрів для СБ України, який входить в очолюваний ним Університет, підготовки на основі базової або повної вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (спеціальність «Правознавство») з півторарічним терміном навчання [3].

Необхідність подальшого комплектування штатних посад в органах, підрозділах СБ України за рахунок фахівців з вищою юридичною освітою і обов'язковим знанням новітнього законодавства, включаючи професійно-орієнтовані навчальні дисципліни та спецкурси в сфері державної безпеки, не викликає сумнівів. Саме тому, перспективним напрямком

в рамках оптимізації системи вищих військових навчальних закладів та навчальних підрозділів сектору безпеки вбачається пропозиція підготовки юридичних кадрів для потреб СБ України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти з півторарічним терміном навчання.

Крім того, з огляду на необхідність своєчасного та повного впровадження досвіду застосування новел законодавства в практичній діяльності слідчих та оперативних підрозділів СБ України, вбачається за доцільне розширення науково-дослідних підрозділів в органах безпеки, які б здійснювали вивчення та узагальнення передової практики застосування сучасного кримінального та кримінального процесуального законодавства та поширювали позитивний досвід шляхом складання методичних матеріалів, проведення навчальних занять в практичних підрозділах СБ України [3]. Саме тому науковий потенціал Інституту доречно буде спрямовувати на вирішення нових завдань (з вивчення та узагальнення практики застосування законодавства), спрямованих на підвищення ефективності функціонування сучасної спеціальної служби.

Список використаної літератури:

1. Про Академію : інформація з офіційного веб-сайту Національної академії Служби безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.ssu.gov.ua/ua/about/Pro-Akademyu.htm>
2. Про Інститут : інформація з офіційного веб-сайту Служби безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ssu.gov.ua/ua/pages/99>
3. Система підготовки кадрів для сил безпеки України: проблеми та перспективи розвитку: аналітична доп. / С.В. Сьомін, О.О. Резнікова; за заг. ред. В.П. Горбуліна. – К.: НІСД, 2016. – 50 с.

ОВЧАРЕНКО О. М.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів,
кандидат юридичних наук

ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПІДСТАВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУДДІ ЗА НЕПРАВОСУДДЯ І ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕННЯ СУДУ ВИЩИМИ СУДАМИ

Одне з найбільш складних питань притягнення суддів до кримінальної відповідальності є тлумачення органом досудового слідства поняття «неправосудність рішення суду». Відсутність законодавчого закріплення зазначеного поняття дає підґрунтя для його суб'єктивного трактування і як наслідок, можливість впливу на суддів шляхом